

FYNSKE AARBØGER

UDGIVET AF
HISTORISK SAMFUND FOR FYNS STIFT

IV₂

I KOMMISSION I HEMPESKE BOGHANDEL
ODENSE 1951

FORENINGSMEDDELELSER

Samfundets sommerudflugt fandt sted søndag d. 4. juni 1950. Vejret begunstigede udflugten, og over 700 medlemmer mødtes kl. 11 ved Egeskov. Her bød hofjægermester, greve Ahlefeldt-Bille den store forsamling velkommen og gav derefter et rids af gårdens historie. Bagefter var der fri adgang til park og have, og under grev Ahlefeldt-Billes kyndige vejledning vandrede man gennem haven og glædede sig over de mange skønne partier.

Fra Egeskov kørte man til Kværndrup kirke. Her holdt formanden foredrag om kirken og Ulfeldternes gravkapel og dvælede særlig ved de mange minder, den rummer om slægterne Brockenhuus og Ulfeldt. Kl. godt 13 nåede man til Korinth kro, hvor man holdt frokostvil. Heldigvis var vejret stadig godt, så langt den største del af forsamlingen kunne spise frokosten i kroens have. Kl. 15 brød man op for at køre til Arreskov. Ved ankomsten hertil bød ejeren kammerherre, lensgreve Schaffalitzky de Muckadell velkommen og fortalte derpå Arreskovs historie og gjorde opmærksom på de genstande, man særlig skulle lægge mærke til ved rundgangen i det store hus. Besøget på Arreskov blev en smuk afslutning på dagen; turen gennem de mange store og smukke rum blev en oplevelse; mange benyttede også lejligheden til en tur i parken, der ligger smukt ved Arreskov sø. Samfundet bringer herved hofjægermester, greve Ahlefeldt-Bille og kammerherre, lensgreve Schaffalitzky de Muckadell en hjertelig tak for deres gæstfrihed og venlighed, der var til stor glæde for vore medlemmer.

Akademisk Arkitektforening i Odense indbød vore medlemmer til et aftenmøde d. 31. januar 1951, hvor professor, arkitekt Mogens Koch holdt foredrag om Amsterdam. Mødet blev averteret i bladene, men desværre havde kun få af samfundets medlemmer set annoncen. Samfundet takker herved Akademisk Arkitektforening for indbydelsen.

Den 17. marts 1951 afholdtes generalforsamling i Møntergårdens kirkesal i Odense. Politimester Woll, Kerteminde, valgtes til dirigent. I sin beretning takke formanden Odense, Assens og Kerteminde kommuner for deres støtte til samfundets arbejde. Samfundet mærkede de vanskelige tider ikke blot ved de stigende trykkeomkostninger, men også ved afgang i medlemstallet. Foruden abonnenterne havde samfundet nu 1553 medlemmer. En henvendelse til de fynske sognekommuner om støtte havde desværre kun resulteret i tilskud fra 8 sognekommuner, nemlig Aunslev-Bovense, Brahetrolleborg, Diernæs, Egense, Guldbjerg-Nr. Sandager, Ringe, Søllinge-Hellerup og Veflinge. I forvejen får samfundet støtte af Dalum, Nr. Lyndelse, Sandager-Holevad og Sdr.

II

Næraa kommuner. Også pengeinstitutter som Fyens Stifts Sparekasse og Faaborg Sparekasse havde støttet samfundet med pengebidrag. Formanden rettede en tak til dem og sognekommunerne. Til slut takkede formanden professor, dr. phil. Povl Bagge, der havde forladt Fyn, for hans arbejde i skriftudvalget.

I kassererens fraværelse aflagde fru Schmidt regnskabet, der balancerede med 12.104,71 kr. og sluttede med en kassebeholdning på 3.457,12 kr.

Til repræsentantskabet genvalgte cand. pharm. Brandt, Faaborg, gårdejer Kr. Hansen, Aarslev, overbibliotekar Hølck, Assens, stadsskoleinspektør Høirup, Nyborg, lærer R. P. Olsen, Salby-Torup, greve Ahlefeldt-Laurvig-Bille, Fjellebro, tandlæge Kiilsgaard, Rudkøbing, førstelærer Anders Kristensen, Rise, museumsinspektør Marcussen, Svendborg, sognerådsformand Gunni Rud, Horne, og nyvalgte amtsrådsmedlem, lærer Rasmussen, Otterup.

Under eventuelt henstillede stadsskoleinspektør Høirup, Nyborg, at de to fynske byer, Davinde og Birkende, fik deres gamle endelser -inge tilbage; han støttedes af kredsformand Westergaard. Hr. Oldenburg, Odense, slog til lyd for bevarelse af de gamle huse i Odense.

Efter generalforsamlingen samledes repræsentantskabet og genvalgte forretningsudvalget.

Inden generalforsamlingen holdt museumsinspektør, cand. mag. Erling Albrechtsen, Fyns Stiftsmuseum, foredrag med lysbilleder om oldtidsbebyggelsen i Danmark med særligt henblik på Fyn. Museumsinspektøren indledede med at redegøre for de undersøgelser, der var begyndt af Sophus Müller og nu var afsluttet med Therkel Mathiassens nyeste undersøgelser. Jernaldertomterne på Lundsgård ved Aasum og andre bopladsfund på Fyn blev gennemgået; en jævnførelse af bopladsfundene med stednavnebygderne viste, at bopladsfundene for jernalderen i det store og hele faldt sammen med de ældste stednavnebygder. Det interessante foredrag blev påhørt med stor opmærksomhed af et lille hundrede medlemmer.

REPRÆSENTANTSKABETS MEDLEMMER

Ahlefeldt-Laurvig-Bille, Gregers, greve, Fjellebro.
 Beckett, Th., politimester, Middelfart.
 Berner Schilden Holsten, H., lensbaron, Langesø.
 Blomberg, A. F., lektor, Langesø.
 Brandt, H., cand. pharm., Faaborg.
 Dinesen, A., gårdejer, Bukkerup pr. Glamsbjerg.
 Ehlert, Knud, læge, Bogense.
 Frederiksen, Svend, gårdejer, Aasum pr. Odense.
 Hansen, Kr., gårdejer, Aarslev.
 Hansen, H. P., gårdejer, Eskildstrup pr. Pederstrup.
 Hansen, Philip, kredsdyrlæge, Fruens Bøge.
 Holck, J., overbibliotekar, Assens.
 Høirup, J., stadsskoleinspektør, Nyborg.
 Kiilgaard, Chr., tandlæge, Rudkøbing.
 Kristensen, Anders, førstelærer, Rise.
 Larsen, L., statsaut. revisor, Odense.
 Larsen, Svend, museumsdirektør, Odense.
 Marcussen, Ove, museumsinspektør, Svendborg.
 Olsen, P. R., lærer, Salby-Torup pr. Mesinge.
 Petersen Garnæs, friskolelærer, Refsvindinge.
 Priisholm, K., statshusmand, Gyldenmose (Taasinge) pr. Svendborg.
 Rasmussen, E., kommunelærer, amtsrådsmedlem, Otterup.
 Rud, Gunni, sognerådsformand, Horne.
 Seesten, arkivar, Odense.
 Woll, V., fhv. politimester, Kerteminde.

FORRETNINGSUDVALGET

Lensbaron Berner Schilden Holsten, Langesø, formand.	} Medlemmer af skriftudvalget.
Stadsskoleinspektør Høirup, Nyborg, næstformand.	
Revisor L. Larsen, Odense, kasserer.	
Lektor Blomberg, Langesø, sekretær.	
Gårdejer H. P. Hansen, Eskildstrup pr. Pederstrup.	
Friskolelærer Garnæs Petersen, Refsvindinge.	

Ved salg til medlemmerne af de ældre årbøger m. v. gælder indtil videre følgende priser (henvendelse til sekretæren, lektor Blomberg, Gartnerboligen, Langesø):

HISTORISK AARBØG FOR ODENSE OG ASSENS AMTER

Aarbog 1916: 5 kr. pr. stk., for så vidt eksemplarer haves (udsolgt i boghandelen).

Aarbog 1915, 1918—19, 1922—34, 1936—38, i alt 18 hæfter: 10 kr., enkelte hæfter 1 kr. (bogladepris pr. hæfte 2 kr.).

Registerhæfte til Aarbog 1913—25: 50 øre (bogladepris 1 kr.).

Maaløe: Assens gennem 700 Aar: 5 kr. (bogladepris kr. 7,50).

Jacob Madsens Visitatsbog, i Hæfter: 2 kr., enkelte hæfter: 50 øre (bogladepris henholdsvis kr. 3,00, kr. 1,00).

HISTORISK SAMFUND FOR SVENDBORG AMT

Aarbog 1916: 5 kr. pr. stk., for så vidt eksemplarer haves (udsolgt i boghandelen).

Aarbog 1913, 1917, 1919—37, i alt 18 hæfter: 10 kr., enkelte hæfter 1 kr. (bogladepris 2 kr. pr. hæfte).

Den Reventlowske Skole i 150 Aar: 3 kr. (udsolgt i boghandelen).

Ejnar Pedersen: Friderich Bagger til Julskov: 1 kr. (bogladepris 2 kr.).

Albert Thomsen: Avnslev-Bovense Sognes Historie I (særtryk af Svendborg amt, diverse årgange): 1 kr. (bogladepris 2 kr.).

Løgstrup: Danmarks ældste Præstegaard (særtryk af Svendborg amt): 1 kr. (bogladepris 2 kr.).

HISTORISK SAMFUND FOR FYN'S STIFT

Fynske Aarbøger 1939—41: 3 kr. pr. årgang (bogladepris 4,50 kr.).

— — 1942, 1944—45: 3,50 kr. (bogladepris 5 kr.).

— — 1946—48: 4 kr. (bogladepris 5,50 kr.).

— — 1949—50: 4 kr. (bogladepris 6,00 kr.).

Balslev: Fra fynske Præstegaarde: kr. 3,50 (bogladepris 5 kr.).

Danmarks Riges Breve, Amtsudgaven for Fyn og Lolland-Falster, II 1—3: 1 kr. pr. hæfte (ikke i boghandelen).

Blatt: Under vor Haand og Segl: 50 øre.

C. A. Christensen: Historiske Oversigter til Danmarks Riges Breve. 1. hæfte 1250—1305: 50 øre.

For medlemmerne gælder indtil videre følgende prisnedsættelser:

Christine Reimer: Nordfynsk Bondeliv i Mands Minde I—V: 8 kr. (bogladepris 20 kr.). Henvendelse til lektor Blomberg, Gartnerboligen, Langesø.

E. Kroman: Skriftens Historie i Danmark fra Reformationen til Nutiden: favørpris kr. 4,50 (bogladepris 6 kr.).

Danmarks Riges Breve kan fås for 8 kr. pr. bind (bogladepris 12 kr.) ved henvendelse til: Det danske Sprog- og Litteraturselskab, V. Boulevard 44, København V.

Dr. Hjelholts Skriftprøver fra Tiden efter Reformationen til Midten af det 19. Aarhundrede. Favørpris kr. 6,80 (bogladepris kr. 8,50).

Nygaard: Anvisning til at drive historisk-topografiske Studier. Kr. 0,75.

Kromans, Nygårds og Hjelholts bog, der er udgivet af Dansk historisk Fællesforening, fås portofrit tilsendt efter indbetaling af favørprisen på postgiro-konto 86264, Fortid og Nutid, Landsarkivet, Viborg.

Ved henvendelse til sekretæren, lektor Blomberg, Gartnerboligen, Langesø, kan medlemmerne tegne subskription på *Fra Nationalmuseets Arbejdsmark* til reduceret pris (ca. 25 pct. under bogladeprisen).

Ligeledes kan medlemmerne ved henvendelse til landsarkivar Hvidtfeldt, Viborg, tegne subskription på det af Dansk historisk Fællesforening udgivne tidsskrift *Fortid og Nutid* for 6 kr. + portopenge (bogladepris 10 kr.).

Nogle eksemplarer af *Vends Herreds Folkemaal* kan fås til favørprisen kr. 5 (bogladepris kr. 10) hos sekretæren.

Medlemmerne kan subscribere på *andre historiske amtssamfunds årbøger* til nedsat pris. Man henvender sig til det pågældende amtssamfunds kasserer eller til vor sekretær.

I følge paragraf 2 i lov om naturfredning nr. 140 af 7. juni 1937 er alle jordfaste fortidsminder såsom gravhøje, gravpladser, stendysser og bautastene, voldsteder o. lign., gamle befæstningsanlæg samt ruiner fredet; der kan af fredningsnævnene træffes bestemmelse om, at der inden for en omkreds af 100 m fra fortidsmindet ikke må opføres nogen bygning, foretages beplantning eller anden foranstaltning uden særlig godkendelse.

I den anledning anmodes samfundets medlemmer om at have deres opmærksomhed henvendt herpå og gøre deres til, at fortidsminderne bevares på sømmelig måde, og såfremt dette ikke er tilfældet, da straks give meddelelse herom til formændene for fredningsnævnene i Odense, Assens og Svendborg amter, civildommer *Ringberg*, Odense, Dommer *Klingenberg*, Assens, og Dommer *Keiser-Nielsen*, Nyborg.

Forretningsudvalget henstiller indtrængende til medlemmerne at skaffe nye medlemmer. I betragtning af, hvor meget der gives for årskontingentet 4 kr., skulle hvert medlem nemt kunne skaffe mindst eet nyt medlem.

Dansk historisk Fællesforening har udsat en præmie på kr. 300 for en værdifuld artikel om en bys eller egns forhold under besættelsen, fremkommet i en af de egnhistoriske årbøger inden udgangen af 1952.

REGNSKAB FOR ÅRET 1950

INDTÆGTER		UDGIFTER	
Beholdning	2.134,09	Bogtrykkeri og klichéfabrik	4.718,95
Tilskud:		Foredrag og forfatterhonorar	1.117,00
Undervisningsministeriet	1.000,00	Dansk historisk Fællesforening	124,72
Odense kommune	500,00	Udgifter ved udsendelse, porto etc.	1.929,09
Kerteminde kommune	100,00	Forsikringer	26,00
Assens kommune	25,00	Annoncer	17,05
Fyens Stifts Sparekasse	200,00	Udgifter ved generalforsamling	220,39
Faaborg Sparekasse	50,00	Udgifter ved sommerudflugt	205,56
Aunslev-Bovense sogneråd	20,00	Cirkulære, til sogneråd	34,45
Brahetrolleborg sogneråd	10,00	Diverse	254,38
Diernæs sogneråd	15,00	Beholdning:	
Egense sogneråd	25,00	Fyens Disconto Kasse	815,62
Guldbjerg-Nr. Sandager sogneråd ...	25,00	Fyens Landmandsbank	185,74
Ringe	20,00	Giro	2.384,73
Søllinge-Hellerup	10,00	Kontant	71,03
Veflinge	10,00		3.457,12
	<hr/>		<hr/>
	2.010,00		
Indvundne renter	33,62		
Salg af gl. årbøger	224,20		
Kontingenter	7.702,80		
	<hr/>		
	Kr. 12.104,71		Kr. 12.104,71
	<hr/>		<hr/>

Odense, den 17. februar 1951.

L. LARSEN

Foranstående regnskab er fundet i overensstemmelse med bøgerne, som vi har revideret.

Beholdningerne er os forevist.

Odense, den 17. februar 1951.

H. RASMUSSEN

O. F. JEPSSEN

INDHOLD

Stadsskoleinspektør J. Høirup: Hilsen til lensbaron	Side
Bernier Schilden Holsten	135—137
Ekspeditionssekretær, cand. polit. J. A. Tork: Fynske	
stationsbyer	138—188
Tandlæge Chr. Kiilsgaard: Peder Hansen Smededreng	189—219
Museumsinspektør, cand. mag. E. Albrechtsen: Fyns	
bebyggelse i oldtiden	220—252
Foreningsmeddelelser	I—VII

Manuskripter, der ønskes optaget i årbogen, bedes sendt til lektor Aa. Fasmer Blomberg, gartnerboligen, Langesø, til hvem også henvendelser i redaktionelle anliggender, samt årbøger og andre skrifter, der sendes til Historisk Samfund, bedes adresseret.